

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2019-007

17.1.2019

Protector Forsikring ASA

YA - Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Gymnlærer – mislykket salto – arbeidsulykke - skadelig arbeidsprosess - yfl. § 11 (1) bokstav a og c.

Kroppsøvingslærer for 10. klasse fikk ikke nok fart og landet på nakken, da han skulle demonstrere salto for elevene. Spørsmål om hendelsen var en arbeidsulykke, evt. om skaden skyldtes påvirkning fra en skadelig arbeidsprosess. Det var ingen opplysninger i saken om at det inntraff noe plutselig og uventet under hoppet og nemnda konkluderte med at verken det markerte eller det avdempede ulykkesbegrepet kom til anvendelse. Nemnda bemerket videre at et mislykket hopp ikke kunne anses som en skadelig arbeidsprosess etter bokstav c. Selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede (faglærer i kroppsøving ved ungdomsskole, f. 1970) landet på nakken ved demonstrasjon av salto. I skademeldingen, mottatt av selskapet 24.11.17, opplyser arbeidsgiver at hendelsen inntraff 27.10.17, og den beskrives slik:

... Lærer skulle vise, men fikk ikke nok fart, og kom derfor ikke helt rundt og landet på nakken. Smerter i venstre skulder, hals og hode.

MR av Cervicalcolumna 3.12.17 viste: "... Cervical spondylose i spesielt femte skivenivå. Bildemessig foreligger affeksjon av plassforholdene for den venstre C5-roten, for begge C6-røtter, samt for venstre C7-rot".

Selskapet avsto kravet om erstatning etter yfl. 28.11.17, 5.12.17 og 15.1.18, fordi forsikrede ikke hadde vært utsatt for en arbeidsulykke i lovens forstand.

Fastlegen skrev 1.3.18:

Tidl. nakkefrisk. ... pådro ... seg en stukningsskade i det han landet på nakken på en tykkas. Skade skjedde primo oktober 2017. Umiddelbart uttalt smertefullt i nakken. Ingen umiddelbar smerte i o.ekstremiteter. Smerte påfølgende dager. Roet seg så påfølgende uke. Fikk så subakutt tilbakefall i slutten av oktober /begynnelsen av nov 2017. Uttalt nakke og skuldersmerter. ... Plagene har vedvart siden oktober 2017.

Nav godkjente 20.3.18. "AKUTTE SMERTER V SKULDER OG FORSTUING/FORSTREKKING NAKKE" som yrkesskade.

Det fremgår av epikrise 14.5.18, i forbindelse med poliklinisk undersøkelse ved A. U., at forsikrede var tilbake i full jobb og i "fin bedring".

I klagen til Finansklagenemnda skrev forsikrede blant annet:

... Turn ble initiert av noen av elevene som var aktive turnere. Klassen hadde drevet mye med turn tidligere i skoleåret, fra forlengs rulle på matte til enkle hopp med sats fra trampett og hopp med sats fra trampett med rotasjon. Det ble satt opp trampett og tjukkas (oppbygget dynematte).

... er en erfaren faglærer i kroppsøving og er vel kjent med trampett og risikomomentene.

... og elevene som drev med turn demonstrerte først hvordan øvelsen salto med sats fra trampett skulle gjøres. Deretter gikk de over til salto med forlengs rulle (i stedet for å lande på bena lander man på øvre del av rygg og går over i en rulle). Den andre gangen ... skulle utføre øvelsen kom han ikke helt rundt og landet på nakken.

Det er ikke fastlagt hva som er årsaken til at ... ikke fikk nok fart i rotasjonen. Mulige årsaker er at trampetten har beveget seg eller at ... har feilberegnet hastighet.

...

Nakkeskaden har oppstått i forbindelse med normal aktivitet i valgfaget "fysisk aktivitet og helse". ... fikk uventet for lite fart i rotasjonen og dette resulterte i at han landet på nakken. ...

Den 2.8.18 skrev han:

...

Jeg kan ikke se at jeg gjorde noe annerledes i dette hoppet som jeg allerede hadde utført tre ganger. Jeg vil ikke påstå at trampolinen beveget seg, eller sviktet i det jeg tok sats, da ville jeg ha løyet. Vi som har kroppsøving må noen ganger gjøre/visse øvelser, dette må vi gjøre både av sikkerhetsmessige årsaker og for å oppmuntre ungdommen til å være med. Når elevene utfører øvelser, så står jeg som lærer og passer på at det ikke skal gå galt. Det er ingen som kan stå å gjøre det samme for meg.

Det betyr at i mitt yrke så blir man utsatt for arbeidsoppgaver som kan ha en viss risiko. ...

Forsikrede har tilføyd:

Når det gjelder den underliggende årsaken til at jeg ikke fikk nok fart i saltoen vil jeg presisere min uttalelse i brev av 2. august. Da jeg uttalte at jeg ikke ville påstå at trampolinen beveget seg, eller sviktet i det jeg tok sats, var det et uttrykk for at jeg ikke med sikkerhet kunne si at det var det som hadde skjedd. Jeg kan imidlertid ikke utelukke dette alternativet.

I ettertid har jeg reflektert over muligheten for at køen gradvis har nærmet seg trampetten og at tilløpet således har blitt kortere. Dette ville ha påvirket muligheten til å få tilstrekkelig fart i rotasjonen for å utføre en fullstendig salto.

Forsikrede har i det vesentlige anført at det er tale om en arbeidsulykke. Nav har godkjent hendelsen som yrkesskade, og arbeidsulykkebegrepet i yfl. skal forstås på samme måte som i folketrygdloven. Det kreves ikke noen ytre hending når arbeidstaker på grunn av vanskelig arbeidsstilling eller andre grunner utsettes for ekstraordinær belastning eller påkjenning, jf. Rt. 2005 s. 1757. Det stilles ikke lenger så strenge krav til verken belastning eller avvik fra ordinære arbeidsoppgaver for å anse en hendelse som en arbeidsulykke, jf. Rt. 2005 s. 1757, Rt. 2007 s. 882, Rt. 2008 s. 1646 og LE-2005-150043. Nakkeskaden har oppstått i forbindelse med normal aktivitet i valgfaget "fysisk aktivitet og helse". Han fikk uventet for lite fart i rotasjonen og dette resulterte i at han landet på nakken.

Det er ikke naturlig å se hendelsen som utslag av aksept av fare ved utførelsen av arbeidet. En gymlærer må utføre aktiviteter som i større eller mindre grad medfører risiko, og turnøvelser med trampett innebærer større grad av risiko med betydelig skadepotensial. Det er i strid med den alminnelige rettsoppfatning at skade en gymlærer pådrar seg ved å utføre turnøvelser i undervisning ikke er omfattet av yrkesskadeforsikringen. Skaden er et typisk utslag av en risikofylt arbeidssituasjon som arbeidsgiver er den nærmeste til å bære risikoen for gjennom den tvungne forsikringen, se Rt. 1997 s. 1081 og lovhistorikken.

Bestemmelsen i yfl. § 11 første ledd bokstav c får under enhver omstendighet anvendelse.

Selskapet har i det vesentlige anført at det ikke foreligger en arbeidsulykke, verken under det markerte eller avdempede ulykkesbegrepet. Forsikrede utførte en kontrollert handling og hadde kontroll over situasjonen. Det er han selv som bedømmer farten for å komme seg rundt og hvordan det skal utføres. Det er utelukkende hans egne handlinger som har ført til skaden. At han

ikke klarte å komme seg helt rundt skyldes egne bevegelser og ikke noe "ytre". Tilfellet omfattes heller ikke av bestemmelsen i yfl. § 11 første ledd bokstav c. Det er ikke tale om noen arbeidsprosess som er skadelig og spesielt risikoutsatt, jf. også Rt. 2011 s. 368.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken reiser prinsipalt spørsmål om hendelsen 27.10.17 er en arbeidsulykke etter yfl. § 11 første ledd bokstav a. Subsidiært om yfl. § 11 første ledd bokstav c får anvendelse. Nemnda behandler først om hendelsen er en arbeidsulykke etter yfl. § 11 første ledd bokstav a.

Det er sikker rett at begrepet arbeidsulykke i denne bestemmelsen skal forstås på samme måte som det tilsvarende begrepet i folketrygdloven § 13-3. I denne paragrafens annet ledd defineres dels et markert og dels et avdempet ulykkesbegrep. Vilåret for det markerte ulykkesbegrepet er at vedkommende utsettes for en plutselig og uventet ytre hending, mens det avdempede ulykkesbegrepet defineres som "en konkret tidsbegrenset ytre hending som medfører en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommendes arbeid". I Rt. 2005 s. 1757 avsnitt 51 har Høyesterett uttalt at det ikke gjelder noe tilleggskrav om ytre hending "i tilfeller hvor arbeidstakeren på grunn av en vanskelig arbeidsstilling eller av andre grunner er blitt utsatt for en ekstraordinær belastning eller påkjenning"

Forsikrede har vist til at hendelsen er godkjent av Nav som en arbeidsulykke etter folketrygdloven § 13-3, og anført at dette da også må gjelde etter yfl. Nemnda peker på at Navs avgjørelser ikke er bindende for selskapenes vurdering av hendelser etter yfl., og at dette særlig er tilfellet når Navs vedtak ikke sier noe om den vurderingen som ligger til grunn for Navs vedtak.

I saken er det ikke opplysninger om at det inntraff noen plutselig og uventet ytre hending under hoppet, og nemnda kan derfor ikke se at det markerte ulykkesbegrepet får anvendelse. Grunnen til hendelsen er at forsikrede feilberegnet den nødvendige farten. Nemnda kan heller ikke se at det avdempede ulykkesbegrepet får anvendelse i dette tilfellet. Forsikrede har anført at det etter rettspraksis ikke stilles så strenge krav til kravet om en "tidsbegrenset ytre hending" i en situasjon som denne. Nemnda er enig i at det i mer spesielle tilfeller ikke kreves noen ytre hendelse, men kan ikke se at de faktiske omstendighetene tilsier at vi står overfor et slikt tilfelle her.

Nemnda behandler derfor forsikredes subsidiære anførsel om at tilfellet er omfattet av yfl. § 11 første ledd bokstav c. Bestemmelsen utvider dekningene etter bokstavene a og b til også å omfatte annen skade som skyldes "påvirkning fra skadelige stoffer eller arbeidsprosesser". Høyesterett oppsummerer i Rt. 2011 s. 368 avsnitt 45 rettstilstanden slik:

På bakgrunn av forarbeidene til yrkesskadeforsikringsloven og disse to dommene kan det legges til grunn at § 11 første ledd bokstav c ikke er ment å ha et vidt anvendelsesområde. Bestemmelsen skal fungere som en sikkerhetsventil for tilfelle som ligger nær opp til hva som dekkes etter bokstav a eller b.

I avsnitt 46 i dommen fra 2011 sier Høyesterett at "arbeidsprosesser" vil kunne omfatte rent "manuelle arbeidsoppgaver", og at det nok foreligger "en arbeidsprosess" selv om arbeidstakeren har en viss valgmulighet med hensyn til utførelsen, f.eks. fordi det er naturlig å velge en fremgangsmåte fremfor en annen. Men Høyesterett understreker samtidig at det i uttrykket "skadelige" ligger en anvisning på en begrensning.

Etter nemndas syn er det vanskelig å karakterisere et mislykket hopp som en skadelig arbeidsprosess, og bokstav c får da ikke anvendelse.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Gro Farestvedt (selskapsrepresentant), Jane Ytreøy Grøndalen (selskapsrepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).